

Arnošt **Lustig** (21. 12. 1926 Praha – 26. 2. 2011 Praha)

Český spisovatel, novinář a scenárista židovského původu, v beletristické tvorbě se věnoval téměř výhradně **holokaustu**, který sám za Druhé světové války zažil jako vězeň v nacistických koncentračních táborech.

Arnošt Lustig prožil své dětství v **pražské předměstské čtvrti Libni**. Jeho otec byl **drobný obchodník**, tvrdě postižený Velkou hospodářskou krizí. V r. 1941 byl Arnošt Lustig – v podmínkách německého Protektorátu Čechy a Morava – kvůli svému židovství vyloučen ze střední školy, a tak se učil krejčím. Celá rodina Lustigových byla v r. **1942** deportována do **ghetta v Terezíně** a odtud do **koncentračního tábora Osvětim** v německém záboru Polska. Otcův život tam skončil v plynové komoře, matka a Arnoštova starší sestra byly poslány do koncentráku Mauthausen v rakouské části Německa a válku přežily. Arnošt Lustig byl přemístěn do koncentračního tábora **Buchenwald** v Německu. V dubnu 1945 byl spolu s mnoha jinými vězni převážen – v jednom z tzv. **transportů smrti** – z Buchenwaldu do koncentráku Dachau, ale po cestě se mu podařilo uprchnout; dorazil do Prahy, kde se skrýval do květnového konce války.

V zotavovacím táboře pro židovské sirotky se seznámil s českou židovskou dívkou **Věrou Weislitzovou** (1927 – 2009), která také přežila Osvětim, ovšem téměř všichni její příbuzní tam zahynuli.

V letech 1945 – 1950 Lustig vystudoval **žurnalistiku** na vysoké škole, ale souběžně již jako **novinář** pracoval. Dvakrát (**1948 a 1949**) působil jako **zpravodaj v Izraeli**, jenž se (v první arabsko-izraelské válce) bránil – mj. s vydatnou československou pomocí – proti útočící koalici okolních arabských států. Věra sloužila – spolu s jinými Čechoslováky – v izraelských ozbrojených silách; v r. **1949** ona a Arnošt Lustig uzavřeli v Izraeli **sňatek** a vrátili se do Československa – do Prahy. Měli pak dvě děti, syna Josefa (*1951) a dceru Evu (*1957).

Po vojenské službě (1952 – 1953) Lustig pracoval v Československém rozhlasu (1953 – 1958), v redakci populárního týdeníku *Mladý svět* (1958 – 1961) a jako scenárista Filmového studia Barrandov (1961 – 1968). Souběžně s těmito profesemi publikoval hojně v mnoha novinách a časopisech. Byl členem komunistické strany.

Jeho prvními knížkami byly **povídkové soubory *Noc a naděje* a *Démanty noci*** (obojí 1958), ve kterých již uchovil své ústřední spisovatelské téma: střetnutí mladých lidí s mašinérií holokaustu, tedy německými nacisty realizovaného ponižování, týrání a fyzické likvidace osob židovského původu za Druhé světové války. Lustig se cítil být více **povídkářem** než romanopiscem a i jeho rozsáhlejší díla mají spíše charakter moderní novely. V 60. letech byla jeho tehdejší nejvýznamnější díla zfilmována, přičemž on sám se podílel na scénářích.

Lustig navázal přátelství s dalšími českými autory židovského původu, zejména s **Ludvíkem Aškenazym** (1921 – 1986), který mu pomáhal proniknout do novinářského řemesla, a **Otou Pavlem** (1930 – 1973), jehož rodina přežila holokaust.

Lustig umělecky zpracovává **střetnutí mladého člověka s holokaustem** jako koncentrovaný příklad **tragického osudu člověka zejména v moderní době**, kdy tíživé dějinné události neodvolatelně pronikají do individuálních životů obyčejných lidí. Lustigovi hrdinové, či spíše hrdinky – často jimi jsou mladé, krásné dívky – mají vícevrstevnaté **charaktery**. Vnější tlak přinášející bezprostřední ohrožení života vede k tomu, že pod nánosem lidských slabostí se odhaluje zdravá podstata statečného člověka, často ústící do rázného činu. O tom všem Lustig vypráví civilním, neemotivním a nepatetickým, ovšem analytickým stylem, jímž se přibližuje **neorealismu** (literárnímu a filmovému) druhé poloviny 20. století; v české literární historii bývá tento přístup chronologicky řazen do **druhé vlny prózy o druhé světové válce** (patří sem i Jan Otčenášek, Josef Škvorecký aj.).

Arnošt Lustig patřil k výrazným postavám **československé liberalizační kultury 60. let**. Invaze sovětské armády v srpnu 1968 jej s rodinou zastihla na dovolené v Itálii. Rozhodli se zůstat v **zahraničí**: krátce žili v Izraeli (1968 – 1969) a Jugoslávii (1969 – 1970), pak se usadili ve Spojených státech. Lustig tam vyučoval na univerzitách, nejdéle (1973 – 2004) na University of Washington, D. C. (od 1978 tu byl profesorem); Manželka Věra pracovala jako překladatelka.

Po r. 1989 Lustig pobýval střídavě v Americe a Československu / České republice. Ve své pokračující popularizační činnosti přibližoval tematiku holokaustu a emigrace zejména mladé generaci: navzdory přibývajícím letům byl charismatickým a energickým vypravěčem i společníkem.

V r. 1995 se stal šéfredaktorem české mutace světově proslulého lifestylového časopisu pro muže **Playboy**. V r. 2009 hrál vedlejší roli v nenáročné filmové komedii *Libáš jako Bůh* (režie a scénář Marie Poledňáková).

Syn Josef je filmař, dcera Eva antropoložka.

Některá díla:

Povídkové soubory